

BOSNIAKO HIRU SERBIAR EPAITZEN HASI DIRA USTEZ TALDEKAKO BORTXAKETAK EGITEAGATIK

Emakume musulmanak sexu esklabo egin zituztenen aurkako epaiketa Hagan

■ Bizi osorako kartzela zigorra jaso dezakete Serbiako Armadako hiru komandantek

■ Lehen aldiz, bortxaketa eta sexu esklabotza Gizadiaren aurkako krimentzat jo dituzte

■ Hamar emakumek onartu dute jasandako gehiegikeriei buruz deklaratzeko

Erredakzioa / Donostia

ATZO hasi zen Hagan, Nazioarteko Auzitegian, Bosniako emakume musulmanen taldekako bortxaketei buruzko lehen epaiketa. Foca hiria inguruko hiru herrixkako emakumeak bortxatzeaz, torturatzeaz eta sexu esklabo gisa erabiltzeaz leporatu diete Bosniako Armada Serbiarreko hiru komandante: Dragoljub Kunarac (39 urte), Radomir Kovac (38) eta Mirolad Vukovic (44).

Nazioarteko zuzenbidean garrantzi berezia du epaiketak, lehen aldiz Gizadiaren aurkako krimen gisa jotzen baitira bortxaketa eta sexu esklabotza.

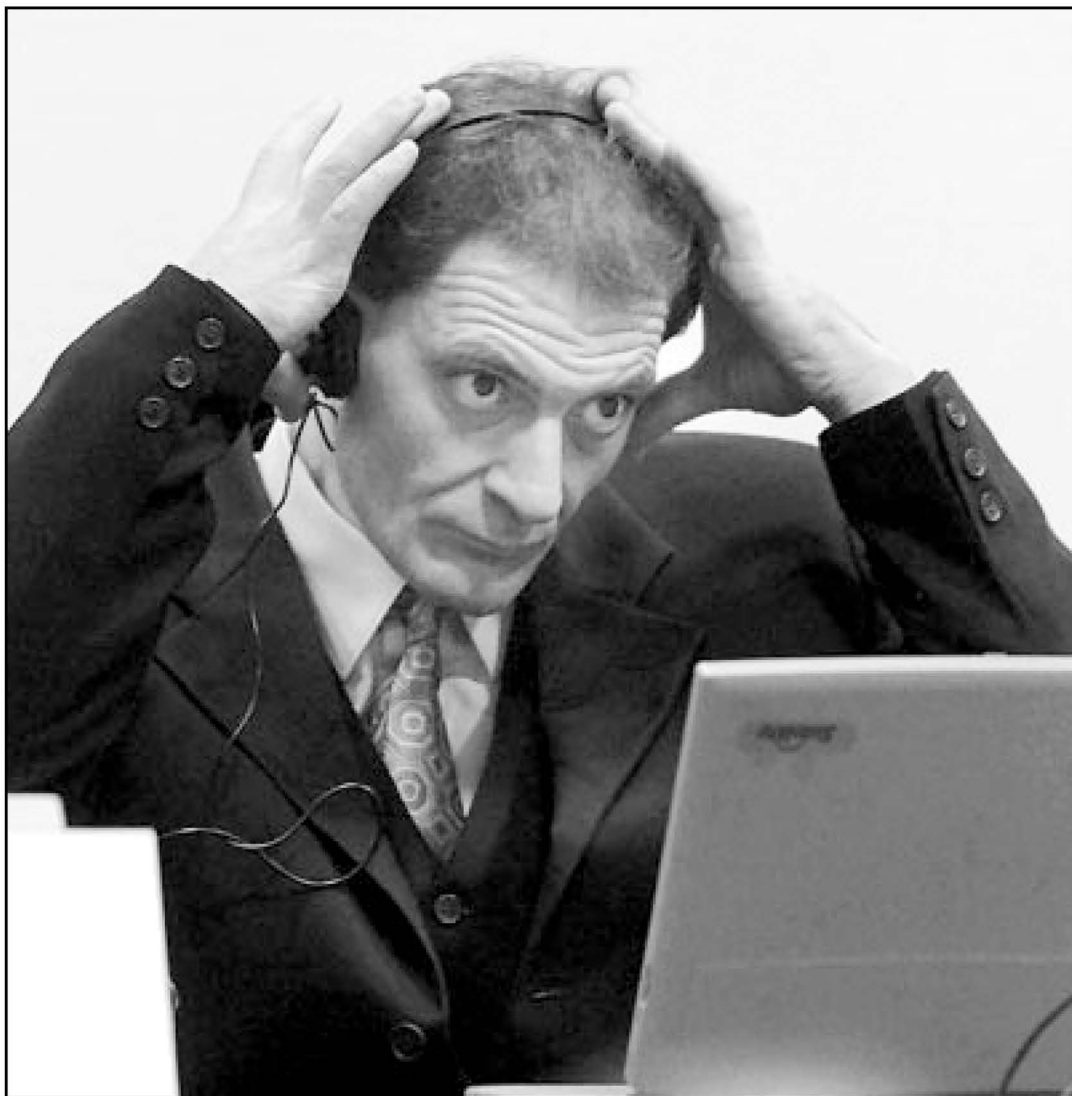
Dirk Ryneveld fiskalak bizi osorako kartzela zigorra eskatu zuen atzo hiru akusatuentzat. Bere hitzaldiaren hasieran, Focako irudiak erakutsi zituen, 1992an Bosniako serbiarrek beren menpe hartu zutenekoak. Ryneveldek azaldu zuenez, serbiarrek dozenaka emakume bortxatu zituzten, baita 12 eta 15 urte arteko neskatok ere. Serbiarrek Focako ikastetxean eta kiroldegi batean bildu zituzten emakumeak eta han jasan zuten bortizkeria.

«Sexu erasoak, taldekako bortxaketak eta sexu degradazioak egunero gertatu ziren», jarraitu zuen akusatzailerak. «Gertatu zitzaizena gertatu zitzaizen ez soilik etnia edo erlijio batekoak zirelako, baita emakumeak zirelako ere», azaldu zuen.

Kalte psikologiko eta fisiko handiak

Komandanteei egozten diete emakumeak pertsonalki bortxatzea eta torturatzea. Hala ere, beren soldaduak bultzatu zituzten emakumeak bortxa zituzten. Tortura psikologikoa ere erabili zuten, bortxaketa horietatik sortu ziren haurrak serbiarrek izango zirela esaten baitzieten eten gabe.

Haurdun geratu zirenek ezin izan zuten abortatu; beste emakume batzuk, berriz,



DUSAN VRANIC / EPA

Dragoljub Kunarac akusatua, itzulpen automatikoa entzuteko prestatzen, atzo, Nazioarteko Auzitegian.

antzu geratu ziren jasandako tratu txar basatiak zirela eta. Komandanteek, gainera, emakume batzuk «saldu» zizkieten beste serbiar batzuei, 250 dolarren truke.

Bortxatuak dozenaka izan arren, hamarrek besterik ez dute deklaratu. Batetik, biktima guztiek trauma handiak jasan dituzte eta ez zaie komeni orduan gertatutakoa epaiketa batean oroitzeko eta esatea.

Bestetik, emakumeek presio handiak eta mehatxuak jasan dituzte dakitena konta ez dezaten. Hori dela eta, hamar lekukok sekretupean deklaratu dute, pantaila baten atzean eta fiskaltzak

soilik ezagutuko ditu haien benetako izenak.

Kunarac, Kovac eta Vukovicek ziurtatu dute errugabe direla. Beste bost lagun ere badaude akusatuta Foca-

ko bortxaketengatik: ihesean daude oraindik Gojko Jankovic, Janko Janjic, Dragan Zelenovic eta Radovan Stankovic; Dragan Gagovic 1999ko urtarrilean hil zuten SFOReko nazioarteko soldaduek, atxilotari ihes egin nahi izan ziolako.

Serbiarrek 1992ko apirilean hartu zuten Foca. Hiriko 40.000 biztanleetatik erdiak ziren musulmanak. Serbiarrek Srbnje deitu zioten hiriari. Gerra amaitu zenean, 1995ean, ez zen musulmanik geratzen.

20.000 emakume gutxienez bortxaturik

■ **BESTE** gerra askotan bezalaxe, Bosniakoan ere (1992-95) bortxaketak sistematiko eta ohiko bihurtu ziren. Europako Batzordearen ikerketa baten arabera, gerra horretan 20.000 emakume bortxatu zituzten. Bosniako Gobernuak, berriz, ziurtatu du 50.000 izan zirela indarkeria sexualaren biktimak. Serbiarrei ez ezik, soldadu eta miliziano musulman eta kroaziarrei ere leporatu dizkiete bortxaketak egitea.

Bortxaketak utzi ohi dituen kalte psikologikoak direla eta, Hagako Auzitegiko fiskalek arazo handiak dituzte biktimen aitorzak lortzeko.

laburrean

TXETXENIA - ERUSIA

■ **Putinek Groznin egin du hauteskunde kanpaina**
VLADIMIR PUTIN Errusiako jarduneko lehendakariak ustekabeko bisita egin zuen atzo Groznira. Hauteskunde kanpainaren azken txanpan dago Putin, igandean baitira bozak. Txetxeniako gerran lortutako ospe handiari esker, Putin da favorito eta litekeena da lehen itzulian garaitzea. Errusiako Gobernuak beldur da gerrillari txetxeniarrak ekintza bat egingo dutela hauteskunde egunean.

SERBIA

■ **Lider paramilitar ohi bat hil dute tiroz Belgraden**
BRANISLAV LAINOVIC, *Dugi*, lider paramilitar ohi tiroz hil zuten atzo arratsaldean Belgradeko hotel batean. SPO oposizioko taldeak 1991an sortutako Guardia Serbiarra taldeko komandante izan zen. Duela bi aste, Poliziak Lainovic galdezkatu zuen, agian zeresana zuelakoan Zeljko Raznatovic *Arkan*-en hilketarekin, iragan urtarrilean. Adituek uste dutenez, *Arkan* eta *Dugi* norgehiagokan ari ziren Errumania eta Bulgariako petrolioaren inportazioaren aferan.

■ **Serbiara hegazkinez joateko debekua kendu du Europako Batasunak**
SERBIAREN aurkako aire bahimendua kendu zuen atzo Europako Batasunak. Horri esker, egun gutxi barru posible izango da Serbiara hegazkinez joatea EBko aireportuetatik. Aire bahimendua kentzearekin batera, Slobodan Milosevicen Gobernuaren aurkako zigor ekonomikoak hartzeko exijitu zuten Erresuma Batuak eta Holandak.

GALIZIA

■ **Gutxienez lau arrantzale hil dira ontzi bat hondoratuta**
PANCHITO izeneko arrantzontzia hondoratu egin zen atzo goizaldean, Coruña-ko Touriñan lurmuturretik gertu. Bost arrantzale zihoazen ontzian. Salbamendu taldeek lau gorpu jaso zituzten atzo arratsaldean. Itsasontzia Laxekoa zen (Coruña bertan).